

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАЛЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Х а н ы а т
1931 снл алтынны
ыйтан тахсар

№ 75 (5431)

1980 снл. Бэс ыйн 21 күнэ
ОПТУОРУНЬУН

Сызаната
2 харчы

Самаан сайын ыһыахтара

Угут саас дохсон халваньтан, сайынгы күүрэс куйаастан күүс-уох ылан ойуурдарыт будьурхай мутукчалара, чарангарыт сирилэс сибирдэхтөрө ситилэр, кырдалларбыт тырыһнас сибирдэхтөрө күүлүр. Бу күнүргэ оройуон тыатын сирин үлэһит дьонно самаан сайын саха норуоттар үтөс буолбут бырааһынньыгыт—ыһыахтар түһүл-тэлэригэр түмсэллэр.

Ыһыах бүтүн диириг социалистическай ис хо-лоонноох. Бу,—бастатан туран, үлэ дьонун өрөгө-йө, кирилэр күүстэрин көрүнүүлэрэ, кэскиллэрин өткүллэһиһиннэ. Соторутаагыта сүткэн үөрүү-нөн-көтүүнөн бэлэстэммит Ленинскэй юбилей кө-төхпүт үлэс күүрэснэ собуруйбэт. Субуруускай аатынан совхоз сүөсүһүттэрэ маччирэн ыйдарыгар сүөһүттөн үрдүк привези ыларга, болугурдар өл-гөм үүтү ыырга, мугудайдар Ийэ дойдуга бастыг хаачыстыбалаах үрүн тунаагы туттарарга үрдүк кирбиилэри бэлэстэммит уонна оройуон бары сүөсүһүттэрин ыһырддылар. Ити үтөс көвүлөөһүн-нэр—үлэ дьонун үрдүктөн-үрдүккэ талаһылар—күнэ ойбүлү ыһыахтара, социалистическай куот-далһаага сана дохсон күүрэснэ кириллэрэхтөрө диин бар-дьон өрөкөллөр.

Ыһыах—ленинскэй национальнай политика өрө-гөйдөөһүнүн, норуоттар доворлоһууларын, куорат уонна тыа сирин тулхадыйбат сохоталһыларын бырааһынньыга. Саамай наадыйартан наадыйар-быһын таспыт автономноналлар халлаһалара, саа-майыгыт кэммитигэр өрө күүрбүт субуотунньук-тарын көхтөрө бийиги тыабыт сирин үлэһиттэрэ Якутскай уонна Нерюнгри куораттар, оройуон киинин үлэһиттэригэр махтадларын, таптааларын күөдүтэллэр. Бүтүн бийиги этэбит: «Кэлиг, снл-дыг, ылдымттан, күндү дохотторбут!»

Адьас соторутаагыта фашизмы Улуу Кыһымы 35 сылын бэлэстэтибит. Бу күнүрдэриг ыһыах-тарга тыа сирин социалистическай ылдыкка кил-лэрибит. Ада дойдук көмүскүүр Улуу сэрин сылларыгар фронт уонна тыа дуулаа бухатыр-дарытан буолбут ытык кырдаастарбыт алгыс-тыллара, үөрбүт-көппүт мөссүөннэрэ сүрэһи үө-дэр. Кирилэр бүтүн даһаны алча, наставниктарын, эдэрдэри үтүөтөн-үтүөс көвүлээчилэр быһы-ларыннан айымнылаах үлэ үөһүтөр снлдьаалар. Холтоҕо нэһилигин кырдаастара сүөһү аһы-лытын бэлэмнээһиннэ, сүөһү кэлэр кыстыгар би-гэ тирөөчү уурууга күүснэ көмөлөһөргө үрдүк кир-биилэри бэлэстэнэн оройуон бары кырдаастарын ыһырддылар. Көхтөрүн-көһүнүн ыһыкка ил-т бийиги ытык дьоммут ити ыһырыһы холбоур буолардымы өйүөхтөрө диин бигэтик эрэнибит.

Ыһыах—үүнэр көлүөнэ бырааһынньыга. Оску-лалар үөрэх дьылын ситиһиннээхтик түмүктэти-лэр. Аһы—сайынгыт каникуллар. Сынныалан да-һаны—көдүүһүнэн. Одьулуун үөрэнээччилэрэ тө-рөөбүт совхозтарыгар күүс-көмө буоларга соца-листическай эбэхтэлэтибэ ыһынан оройуон ба-ры үөрэнээччилэрин ити бачымы өйүүргэ ыһы-рддылар. Хонуутаагы отуудар уонна сайылык фер-малар, промышленнай предприятиялар уонна ос-куола таһынаагы участантар бийиги ыгчаттарбыт Ийэ дойду чөлгийэ сайдарын туһугар үлэлээһиннэ буһууларын-хатымдарын оскуолатынан буола, кири-лэр эдэр эрчизиннэрэн өрө дөбүлүйэ турдуннар!

Ыһыахтар хаһан даһаны дьылы, кэскили быһа-рар дьонуннаах үлэлэргэ турунуу трамплиннар-нан буолаллара. Быйылгы ыһыахтар—окко ния-риэх иннинээдэ күүһү көрүнүү бырааһынньык-тара.

БААҤЫНА ТҮБҮКТЭРЭ

Бэс ыйн 20 күнүгэ-би турутуан туорах-таах культуралары ыһымы сунуһунэн бүтэ-рилиннэ. Оройуон баа-һыналарьгар, күөх-ыһыһы кытта холбуу-аахтаахха, 5198 гектарга снэма түһэрилиннэ. Бэһэһэһи турутуан Карл Маркс аатынан, Субуруускай аатынан уонна Эрилик Эристини аатынан совхозтар 495 гектарга күөх ыһыһыт-тылар. Бу күнүргэ бааһыналар бүтүйдэрин сабыы бара турар. Паардлаһырга кэли-икки күнгэ күттүүн-нэом үлэ ыһыһылаа-та. Бу бытаарыһтан тах-сар баһаарыһаах дьа-һаллары ыла охсуохха. Хаппыһытаны оло-дууга Болугур отде-ленета эмиз олус снл-батыйда. Рассаданы кө-уонна Эрилик Эристини бөрүү, болдьоо ааһан эрэрин үрдүнэн, 4 эрэ гектар кэригэ олох-туһа.

МЭЧЧИРЭН—ӨЛГӨМ ҮҮТ, ҮРДҮК ПРИВЕС

Сыланнар—сайылыкка

Сайылыкка тахсыт түбүктээх күнүргэ аас-тылар. Бары сайылык-тар түптэ сытанан, сүө-һү мадырааһыһынан туоллулар. Бийиги отделениебыт быйыл үс сиринэн—Там-ныһыкка, Бөрөзэ уонна Сантараанка ба-рыта 610 ыһагы сайыла-тар, Холтоҕо уонна Дьаарылаада 280-ча ный-ройи туруорар.

Д. Н. Макарова стар-шайдаах Тамныһыкы 14 ыһыһыкка 244 ыһагы-маа, Опытаах бостуук Д. П. Никифоров, сирин-уотун үчүгэйдик билэр буолан, ыһахтарын ки-чэйэн маччират. Сайылык-ка тахсыт бастагы кү-нүттөн манна үстэ ыһ-һын олохтонно. Күнгэ ферма үрдүнэн 1260 кг

үүт манар. Ону суох-нис суодунан солбуротери-нэн астыһаллар. Мас-сыһынан, ыһыһы олох-тонно.

Бөрөзэ эмиз 14 ыһ-ныһыкка тахыста, Вос-тууктары—Н. Д. Гуляев. Бийиги күнгэ 1,3 тон-наны ыһаллар.

Сантараат сайылыкка бу күнүргэ көһөн та-рыстылар. Манна 7 ыһ-ныһыкка 126 ыһагы кө-рүөдэ. Механической ыһыһы установкаһы та-һан туһаныахтара.

Ныкырой көрөөчүлэр звеноларын А. А. Мо-настырева салайар. Ки-рилэр маччирэн ыһа-рыгар үрдүк привези ылар иһин көөннөрбөнү тиһигин быһааһа снэ-тихтэрэ. И. П. Беллев уонна А. Д. Трофимов сала-йааччылаах субан сүөһү бостууктары звенолара Хотонносууан, Түөйэ-

нан үүрэ снлдьан маччи-тихтэрэ. Кирилэр, субу-руускайдар бачыһына-рын өйөөн, хас биридии төбөнү 110-нуу кг итэрэ-һэ төлөһүтүргэ эбэ-һэстэлэтибэ ыһыһы-лар.

Болугурдар, мугудай-дар ыһырыһаларыгар дьылаһанан эппиэттээн, Сылан сүөсүһүттэрэ юби-лейдаах снл сайыһыгар өлгөм үүтү, үрдүк при-вези ылар иһин куот-лаһан үлэһитилэр.

Р. СОФРОНОВА,
зоотехник.

Амма эбэ кытылыгар

Болугур отделениятын үрүн илэтин үлэһиттэ-ро бу күнүргэ айгыр-снлн айылдалаах Амма өрүс долгулдуулар хо-чо-

лорун үүтүгүннээх са-йыһыктырыгар кэстүлэр.

Хайырдаска, Саппаас Окко уонна Халбаныкы-га 29 ыһыһыкка 480-ча ыһахтаах таһыстылар. Фермалар старшайдари-нан А. Г. Егорова, И. А. Васильева уонна А. А. Кардашевская аһаһы-лар. Бостууктарынан эмиз опытаах, эрэллээх дьон сүүмүрдэннилэр. Холобур, С. А. Павлов уруккутан сайыһыгар Саппаас Отугар тахыста. 450-ча ныйройи 9 кө-рөөчү үс сиринэн сайы-латыахтара.

Болугурдар маччирэн ыһыһыт эбэхтэлэтибэ элэри-ччистээхтик толорор ту-һугар сайынны хас бири-дии күнү мунуттуур кө-дүүстээхтик туһанарга орунтаналлар.

Е. СЕРГЕЕВА.

«Сельхозтехника» хол-боһурун бастыг шоферда-рын бөлөһө соторутаагы-та Большой Невертэн кол-лективтарыгар. «Урал» маркалаах 5 снла авто-мобили уонна 1 автокри-кы аһала. Кирилэр Саха сирин Соьуруу өттүгэр саас эрбэ барыһыгар, бири ый үстөтө Большой Невертэн Чульманна уо-һа Алаһыта 230-ча тонна норуот таһааһыстыбаты-гар мадалаах араас та-һаһаһы тастылар.

Бэһэһэ Улэ Кыһыа Знамита орденкаах ком-мунист Федор Николаевич Исаков салайар шоферда-рын бөлөһө республика соьуруу өттүгэр таһааһа таһааһыгар үлэһи айы-һаһа.

Снимокка (уһаттан): шофердар Н. Пономарев, Ф. П. Исаков, механик К. Я. Коласов, шофердар Е. Попов, В. Протодьяко-нов уонна А. Собакин.

П. Оконешников фотота.

Өр снлдьаах эгкилэ суох үлэлэрин уонна снлгыһы үөрдөн ити-тинни сайыһыһыгар ситистит үрдүк көр-дөрүүлэрин иһин Са-ха АССР Верховнай Советын Президиумун 1980 снл бэс ыйын 17

Бочуоттаах аатынан, үрдүк үтүөлээх үлэһитин бочуоттаах аата иһэ-рилиннэ. Эрилик Эристини аатынан совхоз снл-гыһыта Дьяковскай Петр Егорович Саха

наһарааданан!

АССР Верховнай Со-ветын Президиумун Бочуотунай Грамота-тынна наһарадала-на.

Республика прави-тельствоһун үрдүк

сыһаһыһынын ыһ-быттарынан снлгы-инитинин бастыһына-рын М. С. Толстоуко-вы уонна П. Е. Дыч-ковскайы истинник эбэрдаллэбит, олохто-рутар, үлэлэригэр си-тиниллэри баһарабыт.

ӨНГ ДЫЛ КҮӨХ БЫЙАНГЫН ӨЛГӨМНҮК СОМСУОБУН!

Быйылгы кирбиэлэрбит: 32400 тонна от, 8300 тонна силэс, 700 тонна сенаж, 700 тонна от мээккэтэ

ОРОЙУОН СОВХОЗТАРЫГАР ОТООХУН ГРАФИГА (ТОННАНАН)

Совхозтар	Былаан	30-VI	От ыйа				Атырдах ыйа				Балаан ыйа	
			1	14	21	28	4	11	18	25	1	8
		Бырыһыан				Бырыһыан				Бырыһыан		
		4	10	17	25	37	50	60	70	80	90	100
Карл Маркс	11000	330	1100	1870	2750	4070	5500	6800	7700	8800	5850	6500
Субуруускай	6500	195	650	1105	1625	2405	3250	3900	4500	5200	7650	8500
Эрилик Эристин	8500	255	850	1445	2125	3145	4250	5100	5950	6800	5760	6400
«Чурапчы»	6400	192	640	1088	1600	2368	3200	3840	4480	5120	29160	32400
Оройуон үрдүнөн	32400	972	3240	5508	8100	11968	16200	19440	22680	25920	9900	11000

Силэс траншеятын оноруу

Совхозтар	Ахсаана	Хас тонна кирбиэлэ
Карл Маркс	2	600
Субуруускай	2	500
Э. Эристин	2	500
«Чурапчы»	2	500
Ор. үрдүнэн	8	2100

ОТ МЭЭККЭТИН БЭЛЭМНЭЭНИН ГРАФИГА (ТОННАНАН)

Совхозтар	Былаан	30-VI	От ыйа				Атырдах ыйа				1-IX	8-IX		
			7	14	21	28	4	11	15	25				
			Бырыһыан				Бырыһыан						Бырыһыан	
			10	20	31	40	50	60	70	80			90	100
Карл Маркс	230	35	70	140	210	280	350	138	161	184	207	230		
Субуруускай	230	—	—	—	—	—	—	138	161	184	207	230		
Эрилик Эристин	240	12	24	48	72	96	120	144	168	192	216	240		
«Чурапчы»	—	12	23	46	69	92	115	—	—	—	—	—		
Оройуон үрдүнэн	700	11	23	46	69	92	115	420	480	560	630	700		

СИЛЭСТЭЭНИН ГРАФИГА (ТОННАНАН)

Совхозтар	Былаан	От ыйа				Атырдаах ыйа		
		7	14	21	28	4	11	18
		Бырыһыан				Бырыһыан		
		12	25	40	55	70	85	100
Карл Маркс	2900	348	725	1180	1595	2030	2465	2900
Субуруускай	1600	192	400	640	880	1120	1360	1600
Эрилик Эристин	2200	264	550	880	1210	1540	1870	2200
«Чурапчы»	1600	192	400	640	880	1120	1360	1600
Оройуон үрдүнэн	8300	996	2075	3320	4565	5810	7055	8300

СЕНАЖЫ БЭЛЭМНЭЭНИН ГРАФИГА (ТОННАНАН)

Совхозтар	Былаан	От ыйа			
		7	14	21	28
		Бырыһыан			
		15	40	80	100
Карл Маркс	200	30	80	160	200
Субуруускай	150	23	60	120	150
Эрилик Эристин	200	30	80	160	200
«Чурапчы»	150	22	60	120	150
Оройуон үрдүнэн	700	105	280	560	700

Общественнай сүөһү аһылыгын бэлэмнээһин — бүтүүммүт дыалата БИЛИНГИТЭ НАБЫЛЛАР

Сүөһү аһылыгын со-
дотуопкалааһынга
оройуон кининээри
тэрилтэлэр коллек-
тивтара шэфтээх сов-
хозтарыгар хайдах
номолонор былаан-
наахтарын туһунан
бииһи корреспонден-
тыт ыйытыгыгар
манньк эпизодтэти-
лэр.

И. Д. ЕГОРОВ, кино-
сесть директора:
— Бииһи коллектив-
ныт былырын от хо-
мууругар Карл Маркс
аатынан совхоз Төлөй
Директинээри биригэ-
дигер Н. Н. Аммосов са-
лайаччылаах звенону
тэрийэн үлэлэппэтэ.
Түөрт төгүл суботун-
нуктаан кинилэргэ ке-
мелөөһүмүт былааммы-
тын толорбуппун.

Быйыл райсовет ис-
полкома эмиз 20 тонна-
ны оттуурга соруудаа-
та. Ону хайдах толорор
туһунан сотору муньах-
таары олоробут. Онон об-

щественнай сүөһү аһы-
лыгын бэлэмнээһингэ
кытты былааннын би-
ригэтиэхпит, нэһилик-
танын культурнай өттү-
нөн хааччылы соруу-
тарын быһаарыахпыт.
Эрдэтээни суботонин
быһылытын, быйыл
эмиз звено тэрийэр, оно
суботуннуктарынан ке-
мелөөһөр былааннаахпыт.
А. К. МАЛЫШЕВ, от-
уу комбинатын дирек-
тора:
— Ааспыт сылта шэф-
тээх Соловьев отделение-
тыгар звено тэрийэн си-
тинилээхтик үлэлээн
коллектив «Юпитер» мо-
тоцикл фондатынан би-
ризмийлээһингэ. Быйыл
да 60 тоннаны оттуур
былааммытын толорор
туһунан В. Д. Саввин са-
лайаччылаах коло-идин
звенотун туруорарга бы-
һаарынныбыт. Звено
түөрт аттаах, охсор уонна
муньаар массыналар-

даах. Онон оттуур тэри-
лонна коло сүннүнүн
баар.
Отчуттарбытыгар кэ-
миттэн-кэмгэр субо-
туннуктары тэрийэн ке-
мелөөһөхпүт. Билигин
шэфтээх отделениебыт
салалтатын кытта, сибээс
да суох буолан, бүтэһик-
тээхтик кэспэтэ иликпит.
Б. А. ВОРИСОВ,
«Сельхозтехника» холбо-
һутун управлюющайа:
— «Чурапчы» совхоз
Сыланнаагы отделение-
тын шэфтээхтэрит. Сүөһү
аһылыгын бэлэмнээһин-
гэ, кыстыкка, күһүнгү
хомуур үлэлэригэр маас-
сабай суботуннуктары
тэрийэччибит. Бу күн-
нэргэ Ньидьили баабы-
наһы күргөтүн капита-
льнайдык өрөмүөннээ-
һини моой ылынан С. Н.
Пудов салайаччылаах
алта киһилээх звенону
тэрийэн үлэлэтэ сылда-
быт.
Быйыл 60 тоннаны от-

туур былааннаахпыт.
Онуоха звенону туруо-
руохтаах этибит да, от-
деление салалтатын кыт-
та кэспэтэ иликпит. Ха-
на оттуурбут даданы бы-
һаарыла илик. Билигин
ниһе хабаан ылан окко
туруорар техникабыт да
суох курдук. Ол гынан
баран былааны толо-
руохпун.
В. Н. ДУРАНОВ,
«Якутколхозстрой» ТМУ-
гын партийнай тэрилтэ-
тин секретара:
Сүөһүгэ дороххой, сүмэ-
һиннээх аһылыктары бэ-
лэмнээһингэ Эрилик
Эристин аатынан сов-
хоз Хайахсытаагы от-
делениетыгар биригээ-
да буоллар суботун-
нуктары тэрийэн ке-
мелөөһөр этибит. Олохтоох
үлэһиппи, аһыах,
ыраактан кэлбит быстах
үлэһиттэринэн олоробут.
Онон атын тэрилтэлэр
курдук звено тэрийэр,
күргүөмнээх суботун-

нуктары ытар кыах-
пы, суох. Онуоха эбии
шэфтээхтэрит сөптөөх
усулуобуһу тэрийэр-
туһунан кэспэтэ да бар-
баттар. Иллэрээ сыл зве-
но тэрийбиһитин ыраах
Мэтири үрөһөр ылыһыт-
тара.
Быйыл райсовет, ис-
полкома 65 тоннаны от-
тоон туттарарга сорууда-
таабыта.
РЕДАКЦИЯ ТТАН:
Сүөһү аһылыгын бэ-
лэмнээһингэ оройуон
үтүс тэрилтэлэрэ хо-
муур бастакы күннэ-
ринтэн тахсан үлэ-
һиргэ сөптөөх бэлэ-
мэ суох олороллор.
Оттон туһааннаах
совхозтар кинилэри
кытта шэфтээх дуо-
габарын түһэрэ-
иликтэр.
Ходуһага киирер
кэм субу тиниэн кэл-
лэ. Оттоохунна об-
щественность коматун
тэрийингэ суһал дыа-
һаллар ылыһыах-
таахтар.

Субуруускай аатынан
совхоз Болтоногобу от-
делениетын рабочайдара,
Орджоникидзевскай оро-
йуоннаагы «Тинт Арыы»
совхоз коллектива сүө-
һү аһылыгын бэлэмнээ-
һини элбэтингэ уонна
хааччыстыбатын тупсу-
рыла таһаарыт ыгы-
рыларын өйөөн, оттоо-
ху былааннын ситиһин-
лээхтик толорорго соруу-
талааллар. Быйыл от-
деление 2500 тонна оту, 50
тонна сенажы, 800 тонна
силэһи бэлэмнээхтээх.
Итинни толорууга 4-түү
трактордаах алталы
киһилээх икки толору
механизациялаах, икки

коло-идин уонна икки
илин звенолара тэри-
лээхтэр. Маны таһынан
общественность, үөрө-
нөччилэр улахан көмө-
ну оноруохтара.
Республика биллиилээх
отчута В. П. Седалищев
салайар көлөтүн звенота
быйыл да оттоохунна
бастакылар кытары тэн-
нэ турунар баалаах.
Маршрут быһыытынан
Мэтидйеттан садалаан
илин алаастарынан ба-
раагы уктарын бэлэм-
нииргэ, фермаларга
азаан 15 ныйрай клетка-
ларын, 25 олоппоһу он-

лаахтык тэрийингэ бил-
лэр үлэни ыппыт учуу-
нал В. М. Жирков 20
ороллоох үлэ-сыннааһын
лаадырын салайыта.
Лаадыр быйыл Нуучча
үрөһөр оттуора.
Нэһилик кырдыа-аста-
ра куустары кыайарынан
отделение үлэтигэр ке-
мелөөһөргө суботестилэр.
Кинилэр быйыл 80 тон-
на оту оттуурга, 10 сээр-
даны, 200 кыраабылы, 60
атырдах уонна 35 кы-
раабыл уктарын бэлэм-
нииргэ, фермаларга
азаан 15 ныйрай клетка-
ларын, 25 олоппоһу он-

рогго, 300 быаны хатар-
га эбэһэтэлистебэ ылы-
нан үлэни садалаатылар.
Ол эрээри онко бэлэм-
нэнииргэ рабочайдар сү-
рүн өттүлөрө Амма өрү-
һүнүн кэлбит таһаары
сүөһүнииргэ уонна сээр-
данын сабынны сылдыар
буоланнар оу үлэтигэр
бэлэмнээһини кордонула-
рын курдук үчүгэйдик
садалаан илик. Ордук
ыраактан бөлүгүрүһү-
нэ звеноларыгар ат-
тар тийибаттэре буолар.
Бу күннэргэ оттонор
сүрүн ходубаларытын
кэрийэн кердүбүт, ордук,

алаастар улаханньк уу-
туйбуттар. Оттон Таатта
үрөһөр иккистээн уу ка-
зан ходуһаны үксүн ыл-
ла. Итинэн быйыл ходу-
һабыт олуе кыраакан от-
тоуохха айыһаах
өтөхтөрү, арыый үрдүк
сирдери хаалларбакка
оттоохпутуна табыл-
лар.
Хаалбыт күннэри му-
нутуурдук туһунан об-
щественнай сүөһүгэ до-
роххой уонна сүмөһин-
нээх аһылыктары бэлэм-
нээһингэ кэмгэр турар
соруктаахпыт.
И. ЯКОВЛЕВ,
отделение
управлюющайа.

ТЭРИЛТЭЛЭРГЭ, СЕЛЬСОВЕТТАРГА СОРУДАХТАР

ТЭРИЛТЭЛЭРГЭ
1980 сылга общест-
веннай сүөһү аһылы-
гын бэлэмнээһингэ сов-
хозтары шэфтээх тэ-
рилтэлэргэ манньк бы-
лаан тирдиһиннэ (тон-
нанан):

Карл Маркс	аатынан совхозка	
Райпо Болугурга	90	
13 №-дээх СПТУ Одьу- луунга	100	
Райсовет	Мугудай- га	40
Киносесть	Мугудай- га	20
«Якутсельстрой» ТМУ- га	Ваксыга	50
Эрилик Эристин	аатынан совхозка	
«Якутсовхозстрой»	ТМУ-га Хайахсытка	65
Лесхоз Хадаарга	30	
Лесопункт Чакырга	20	
«Сельхозхимия» холбо- һута	Чакырга	20
Милиция, прокурату- ра, баһаарынай чаас, нарсуд Холтоного	40	
Коммерго, райгаз	Холтоного	15
Ветстанция, тыа ха- һайыстыбатын управ- дениета, племхозбоһук	Хадаарга	40
«Чурапчы» совхозка	Суол учаастага Арыы- лаахха	30
Сибээс узала, ЛТЦ	Кытаанахха	40
«Сельхозтехника» хол- боһута	Сыланга	60
Олох-дьаһах комби- ната	Сыланга	30
1 №-дээх 8 кылаас- таах оскуола	Кытаанах- ха	15
«Якутмелиоводстрой»	ПМК-та Кытаанахха	25
Интернат-оскуола	Сы- ланга	30
Сетевой учаастак, энергосбыт	Арыылаах- ха	10
Субуруускай	аатынан совхозка	
Коммунальнай комби- нат	Хатылыга	70
Вальмьа, СЭС, апте- ка	Хатылыга	30
ДАЭС, аэропорт	Ха- тылыга	15
Промкомбинат	Болто- ного	50
Эт-үүт комбината	Со- ловьевка	70
Чурапчы орто оскуе- лата	Хатылыга	55
Онон оройуон үрдүнэн	тэрилтэлэр шэфтээх ха- һайыстыбаларыгар	1060
тонна оту содотуопна- лаан туттарыахтаахтар.		
СЕЛЬСОВЕТТАРГА		
Ваксы	70	
Болугур	70	
Болтоно	60	
Кытаанах	70	
Мугудай	70	
Одьулуун	70	
Соловьев	60	
Сылан	70	
Хадаар	60	
Хайахсыт	70	
Хатылы	70	
Холтоно	70	
Чакыр	60	
Чурапчы	70	
Оройуон үрдүнэн	ба- рыта	940

А. Т. Твардовский төрөөбүтө 70 сыла туолуутугар СҮДҮ ТАЛААНЫГАР СҮГҮРҮЙЭБИТ

Бүгүн советскай поэт уһулдучу биһирээн аарар поэт, Ленинскэй бириэмийэ уонна түөрт төгүл СССР Государственнай бириэмийэтин лауреата Александр Трифонович Твардовский (1910—1971 сс.) төрөөбүтө 70 сыла туолар.

Кини биһиги государственнай историктын саамыа быһаарылыах кэрдиксэ кэмнэри ахсын олбөт-сүппөт ойдоһунууһун буолар үтүөкөннөх айымньылардаах: тыа хаһаайыстыбатын холбоһуктааһын сыалларыгар аһаммыт

«Мураһия дойдута», Аба дойдуну көмүскүүр Улуу сэрингэ советскай бос-холоочу-саллаат обра-тын ураты чарылхай-дык көрдөрөр «Василий Теркин», биһиги кэмкэт дьоннорун дьылаларын, ойдорун-саадаларын дол-тутуулаахтык арылар «Ыраактан ыраактар» о. д. а.

Саха ааһааччылар Александр Твардовский айымньыларын Дьон Дьаныты, Күн Дьыри-бинэ, Макар Хара уо.д.а. тылбаастарынан билэл-лэр.

Мин бу уһулдучулаах поэт сүдү талааныгар

сүгүрүйбүн, кинини Москвага, Якутскайга көрбүһүнү, арылар ты-лыннай кэпсэһиппин, кини айымньыларын да-барбын, таптыларбын дьолбунаа ааһабын. «Ыраактан ыраактар» отучча сыл умсугуйан аахтым, оччо сыл тыл-баастымырга санаа-саа-на дьулайан туттуна-рым. Быһыл—эр санаа-бын ытынан дуу, хара-суохпар түһэн дуу—хо-лонон көрөргө санаа-ным. Ааһааччыларга са-балааһыммыттан быһа-тардыллы биһигиннэ-рин.

Феохтист СОФРОНОВ.

Александр Трифонович Твардовский.

● Үөрэнээччилэр сайынгы сынньоланнара Сөптөөх усулуобуйаны тэрийиэххэ

Кэиники сыйларга райкомол, районно оройуонга пионерскай тир-санитарнай холбо-лаабырдарга, үлэ уонна хугу кытта биһиги тэ-рийиэхтээхтэр.

Усчунэн, биһиги со-го ахсаана эбиллэн оҕо эрэри лаабыр-дары тэрийиэхтэ оро-йуонга кэикэ итэбастэр бааллар.

Бастатан туран, көр-дөбүлгэ эппиэттир ма-териальнай база суох. Итин бары билинэр курдуктук эрэри, дьы-ла онноттан хамсаабат. Оҕолор балааккаларга, өтөхтөргө, отууларга оло-рон үлэстэһиннэрэ, пи-онердар, күөх айыыдаа буолбакка, кини бөһү-лэктэргэ интернат дьы-лэригэр сынньаналара сааһа турар. Ааспыт өттүгэр остолобуойа, куу-куната, бородуктаны харайар иннэ, оннооҕор суунар сире суох лаа-бырдар үлэтин сыйды-быттаахтар.

Имкиннээн, лаабырга сынньаналара оҕолор доруобуйалара бэрэбиэр-каланын хамсаабат. Лаабыр аһылы туһааннаах ко-миссия санитарнай-ги-гиеническай режимнэ, эпидемия туруутун ута-ры охсунуу режимигэр, аһылыгынан хааччыйыа кердөбүлүгэр сеп тү-бөһөр усулуобуйа тэри-либигин эр кэинэ ке-куллүөхтөөх. Комиссия-ны профсоюз райкома,

райкомол, районно эн-тир-санитарнай холбо-хугу кытта биһиги тэ-рийиэхтээхтэр.

Усчунэн, биһиги со-го ахсаана эбиллэн оҕо эрэри лаабыр-дары тэрийиэхтэ оро-йуонга кэикэ итэбастэр бааллар.

Бастатан туран, көр-дөбүлгэ эппиэттир ма-териальнай база суох. Итин бары билинэр курдуктук эрэри, дьы-ла онноттан хамсаабат. Оҕолор балааккаларга, өтөхтөргө, отууларга оло-рон үлэстэһиннэрэ, пи-онердар, күөх айыыдаа буолбакка, кини бөһү-лэктэргэ интернат дьы-лэригэр сынньаналара сааһа турар. Ааспыт өттүгэр остолобуойа, куу-куната, бородуктаны харайар иннэ, оннооҕор суунар сире суох лаа-бырдар үлэтин сыйды-быттаахтар.

Улэс сыйдыр үө-рэнээччилэри аһынан хаач-чыйыла итэбастэр-бы-һаастар эмиз бааллар. Быһыл сайын үө-рэнээччилэр сынньаналара уонна үлэлэрин тэ-рийиэхтэ ити итэбастэр хатыламмытара наада. Оҕо сөптөөх сыһыа-лар, үлэлиир усулуобу-йалары тэрийиэхтэ ахса-бат болгомто ууруллуох-таах. Бу—биһиги инни-ки көскүлүт туһутар кыһаммыт.

К. СИВЦЕВ,
санитарнай врач
көмөлөөсчүтэ.

ИИТЭР ҮЛЭ КҮҮҮРДҮЛЛҮӨХТЭЭХ

Үөрөх дьыла бүтөн оҕолор туох да дьы-ла суох сыйдыларга элбэтэ. Онон оҕо-лоор администраци-ларга комсомольскай та-рихталары кытары су-базан оҕо сайынгы сынньаналары тэ-рийиэхтэ уонна кө-дүүстэһиннэр аһаарар усулуобуйаны тэрий-иэхтэ оҕолорго наада буол-ла. Онуоха общест-веннай, комсомольскай таргактар, төрөһүт-төр бары активнайдык кыттаахтар.

Ордук уһулдучу бол-гомто ис дьыла отде-лын састарын ситэ илти оҕолорго инспек-циятыр утуокка ту-рааччыларга ууру-луохтаах. Кинилэри араас көрүһнэх үлэ-

ни, сынньалант уонна үлэ лаабырдарынан хаһаахха.

Быһырым сайын туох да үлэ, дьыла суох сыйдыр оҕолор дьон бас билэтигэр илтилэри уһатымы-лар, арыгылааһыны-рын түбэлтэлэр таһа-рыллыбыттар. Ити хатылааны суохтаах.

Пионерскай лаабыр-дар, үлэ уонна сын-ньалант лаабырдары, оҕолор производствен-най биригээдэлэрин үлэлэрин эрдэтэн бы-лааннаахтык тэрий-иэхтэ, кинилэр итэр оруоларын үрдэтэхтэ.

А. ЛУКИН,
ис дьыла отделын
участковай
инспектора.

Редантор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Кураан, куйаас куннэр сабаланаан, ойуурга баһаар барар куттала улаатта. ГРАЖДАННАР! Ойуурга баһаартан сэрэни биһаабылаларын кытаанахтык тутуһун. Оттубут кутаабытын умаллар-бака хаалларыман, уоттаах бөһүлүүс-кэ тумугун мэнээк биһаабыман! Тьаада уот барбытын көрдөргүт эрэ тутта умуруорарга кыһанын, сельсовет исполкомугар, ойуур харыстабылын үлэ-киттэригэр биллэрин.

Лесхоз администрацията.

ЫРААХТАН ЫРААХТАР

Поэматтан быһа тарды

Уолдуста. Уотунан күлүмнүү, Атаарда бу куорат вокзала. Олорбүт олодум бүтүннүү Ол кирбик кэинигэр хаалла.

Көрдөбүм, үйбүн батыйан, Күн сирин агарын кэринин.

Бачча сыл тухары быыс булан Манай мин айанын илтигэм. Ааһах да буолларбын, мин сатаан

Аахпатах кинигэбинин, Хайаан да айанын дин санаан,

Хаһаанар этим кинини. Бааллара бөрт албэх мөһөйдөр, Бар-дьон умкубат олору. Ол дьа айаммар бэрэһирбөр Уоскуйуох тустааһын толору.

Кыһалга үрдүгэр кыһалга Кыбыллар кэмэр кинигэбин Санга дьа арылан, ааһарга Санана сатаан эрэбин.

Айанынан иһэбин. Дьым курдук, Аһалым наадалаах малларбын. Таһырды аарыма аан дойду Дьалкыйар баарадай байдалым.

Бий-хай ыллылар оронум үөһэ, Ыһыллар түннүкпэр кумахты. Иһирэр-хаһылар түн-тан түһэ, Эрдэтэе хаардаах хаһаатты.

Кэлэр нэдэни биттэммиттин, Кини дыксийан ытыллар. Чуолкай ол иһиллэр эбит дин Тус илти барар суол ыллыгар...

Айанынан иһэбин. Дьэ, хата Аа-дьоо нуктуохпун—уум кэлбөт, Чарыллан, Москва таһыи уота Наһаа сып-сырдык, наһаа бөрт.

Бу долбуур мьэхэ эр аналлаах, Москва суутката суохтанар. Волга мантан өссө кый ыраах, Онтон, дьэ, дьым ыраах сабаланаар—

Улуу уу кирбик угуоругар.

Кирбиксэ курдук, шала Волга Кэтэринэн Урал тэллэрин Угуордаан Уралта тахсыада. Урал укулаата билгин Уруулан, дьыкылыр бу

Урал угуор—

Онтон аһы ыраах кэинигэ.

Бир суутка агарын устата Барыллар Байкал сылтаа, Байкадтан—

Байкал улаата. Силбөһэ өссө бир сана Сир тиксэ ырааттар ыраата Ол сүүнэ ыраактыын ыһыада. Ол билбөт ыраакым хата Түннүкпэр элэниэн ааһаада...

Айанын болдубун дьым таба Аһытын тутуһан, ол кэмгэ Дальнай Восток бир састааба Дальнай чуо Востокка кэинигэ.

Кыраһыссада ол бүтэни Кыраман бир станцияга Ыллыы дойдуттан бүтэтик Ытыһы иһиллэ турдаа...

Кэм да Москвалыын олоробун. Кинигэ тэгиһин чаһыбын. Кэм да кини тийэх сонунун Киза кэтэһэ сатыыбын.

Вилинг мин ыраах айаммар Мьэхэ да иһиллэр сагата.

Муора угуор онно күн тахсар Мунчааран, кизэни саната.

Хаһараан хаһыһы бир күнэ Хайаа, хонууга хаһытар. Онно куорат, дэрэбинэ Умайан, буруо будулуйар.

Ийа дойду иһин кэрийдэр Эмиз кыргыска кирийдэр. Эрдэтэн улуһан бардылар Илтибит батарендар. Кыргыс оргуйар, уот умайар. Кыргыс баар этэ уруктуттан. Бу сир нэнигэр, хайатыгар Буулаабыта Европаттан.

Бу сана тиллибит дойдута Мунгу-сору аһалыттар, Аһылан угуор, аһын дуолга Анал бөһэ дойдулаахтар,—

Араас өһтөнүн да, билимиз, Алданы саарбах аан дойду. Москва таһытан Верлингэ Барбыһыт эһини сонордуу...

Бар-дьон хоодуот, герой бөрдэ,—

Батаһы батаска түһэртэ. Сэрини сэрини кэпсэптэ, Өлүүнү өлүүн эспитэ.

Кыргыска күүһүрэн-уодуран, Кытаанах мунга бэриммэка, Арбааны, илини уйгуурдан, Аан дойду агара—биһигэ!

Быһыл ол кыһалга умулаан, Былааһын эр уларытан, Эмиз дьон дууһатын сонордуу, Эйбэ сэрини кимэр дуу?

Олоххо өстөөх сити кини Ончу илэ, сурах да курдук, Кини аймак кулгаагар иһ-һыи Кэһэн, түүн иһыллар холурдук.

Ол өйтөн арахпат, ол утуппат, Онно кини үөрэнэн хаалбат. Тыһынаах көмүллүбүт кинигэ Тыһыны буор түһэри кэриэтэ...

Уһун, ыраах айаным суола, Улуу дойду уорадайыра, Түүн им-һыи элэниир бу тула Төрөбүт нуучтам хонуулар,—

Умар үһүгүт бу суолунан Устар эшелон тилигин, Бары уоттары умуруоран, Баран-калан титинири.

Чуо бу суолунан субуруспуттар Дойду үһүгүт олохтоно, Сэрини күрүөхтэ—заводтар, Сэрини кутаата сизбит дыно.

Силлэбит «күөх уулуссаан» Зениткалары хантата, Эшелоннар ол онно, арбаа Элэнииллэрэ араабакка.

Хаһааттаах куһаан халлаанга Хайаан да баргиир баас курдук, Байыһынай ол кэм соро-мунга Бар-дьон өйүгэр баар курдук.

Дьоннорум, биһиги дьолбут дьит—

Дьолго дьулуурдаах барабыт, Өлбөт эйгэбитин, иһинин Үйэлэх дьыбигин тутарбыт.

Ол эрэл төрдө дьон олоһор, Ол кийрэр хас биридин сүрэххэ. Бизэбит дуо ону өлүүтэ?..

Түүн үһүн Спасекай башня охсор.

ОЛИМПИАДА У О Т А УМАТЫЛЫННА

БИНИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 678700, Чурапчы с., Карл Маркс уул., 12, ТЕЛЕФОННАРЫТ: редактор—21-395, редактор—21-495, уопсай—21-505.

Индекс 60849. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ с. Чурапчы, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3165.

ОЛИМПИЯ (СССР), триса Мария Москолю Олимпиада — былыргы күн уотун уонна хотос Олимпийскай соньуу-тутас эһэригэ көмөлө-лөр биһигиэригэр — бас рүһэн Олимпиада-80 уо-һыи 19 күнүгэр бил-тун уматта. Олимпий-дизлэх греческай ак-скай уо, эстафетата са-

аланна. Факелонсөктөр 5000 кэринэ км сирин сүүрэн Москвага от-һыи 18 күнүгэр кэ-лиэхтэрэ.

СССР.